

6 Biodling

6.1 Grundprinciper

I ekologisk djurhållning ska djurskyddsnivån vara hög och att hänsyn ska tas till artspecifika behov. Djurhållningen ska därför garantera att djurens utvecklingsmässiga, fysiologiska (kroppsliga) och etologiska (beteendemässiga) behov tillgodoses.

Du ska med djurhållningen stärka djurens immunförsvar och naturliga försvar mot sjukdomar. Det innebär att du som ekologisk biodlare, så långt det är möjligt, ska arbeta förebyggande för att undvika att bina blir sjuka.

Referens: 2018/848 art 5 a, h, j, art 6 e, j, l

6.2 Omställning

6.2.1 Under omställningen ska alla regler följas

Innan du får sälja ekologiska produkter ska din biodling genomgå omställning. Redan under omställningstiden ska du följa reglerna för ekologisk produktion. Om du inte uppfyller alla regler i biodlingen får du i allmänhet inte börja räkna omställningstiden förrän du har rättat till bristerna. Se även kap. 5.2.1 – 5.2.3 gällande Omställning.

Referens: 2018/848 art 10.1

6.2.2 Anmälan till myndighet och omställningstid

Om du vill börja med ekologisk biodling (eller om du byter företagsform) ska du anmäla din verksamhet till Jordbruksverket. Därefter ska du anmäla din verksamhet till ett kontrollorgan. Du börja räkna omställningstiden tidigast från den dag som kontrollorganet har fått in ett undertecknat avtal om att du ansluter din biodling till certifieringen. Omställningstiden för bin är 12 månader.

Det är inte möjligt att räkna omställningstid retroaktivt. Det betyder att även om du kan visa att du odlat dina bin i enlighet med reglerna innan du anslutit företaget till certifieringen, så måste biodlingen genomgå omställning.

Referens: 2018/848 art 10.2, art 39.1 a–d, Bilaga II del II 1.2.2 f

Vid anmälan till ditt kontrollorgan ska du lämna in information om vilka områden, bigårdar m.m. som anslutningen avser. Du ska markera var du har dina bigårdar på en karta i lämplig skala och ge den till kontrollorganet.

6.2.3 Omställning av befintliga, icke-ekologiska bin

Omställningstiden för produkter från biodlingen är ett år. Det betyder att du kan tidigast få börja leverera ekologiska biodlingsprodukter och sälja ekologiska avläggare och drottningar när du odlat dina bin ekologiskt i ett år.

Referens: 2018/848 art 10.1 Bilaga II del II 1.2.2 f

6.2.4 Omställning av vax

Huvudregeln är att du ska använda ekologiskt vax och under omställningstiden ska vaxet ersättas med vax från ekologisk biodling.

Referens: 2018/848 art 14.1, Bilaga II del II 1.2.2 f

Du uppfyller denna regel även om du låter de bin som är under omställning bygga ut egna kakverk. Det kan bina göra utan att du ger dem förpräglade mellanväggar, eller om du bara ger dem en smal remsa mellanvägg. Om det inte finns ekologiskt vax att köpa så finns det undantagsregler som gör det möjligt att vid behov använda konventionellt vax (se 6.2.5.).

6.2.5 Undantag för användning av konventionellt vax

Du får använda konventionellt vax när du ska etablera en ny ekologisk biodling, eller om din befintliga biodling är under omställning om dessa tre förhållanden råder:

- Ekologiskt bivax inte finns tillgängligt på marknaden.
- Det är bevisat att det vax du använder inte är förorenat med ämnen som inte är tillåtna i ekologisk biodling.
- Förutsatt att det är taget från cellock. Det betyder att det ska vara täckvax.

Referens: 2018/848 art 14.1, Bilaga II del II 1.2.2 f i–iii

Bivax anses vara en global handelsvara och som producent förväntas du leta även utanför den svenska marknaden. Du ska kunna redogöra för dina försök att hitta ekologiskt vax på marknaden. Du kan till exempel spara skriftliga besked från återförsäljare av vax du varit i kontakt med.

Kontrollorganet kommer be dig lämna ditt vax till ett laboratorium för att undersöka om det finns otillåtna ämnen i vaxet eller inte.

6.3 Parallellproduktion med ekologiska och icke-ekologiska bikupor

6.3.1 Parallellproduktion är inte tillåtet

Ekologiska djur ska hållas åtskilda från icke-ekologiska djur och det är inte tillåtet att ha samma djurslag både i ekologisk och i konventionell produktion inom samma företag. Däremot får du ha ekologiska djur av en art och icke-ekologiska djur av en annan art inom samma företag.

Referens: 2018/848 art 9.7 a

6.3.2 Åtskillnad mellan ekologisk och icke-ekologisk produktion

Om du bedriver icke-ekologiska djurproduktion med djur av en annan art ska den hållas isär från din ekologiska biodling. Du måste använda andra produktionsenheter för de icke-ekologiska djuren än dem som används för din ekologiska biodling. Du måste också hantera och förvara utrustningen du använder för din ekologiska biodling i andra anläggningar och i andra lager än de du använder för din icke-ekologiska produktion. Det viktiga är att du håller isär sådant som är direkt knutet till den

ekologiska biodlingen från den icke-ekologiska produktionen.

Referens: 2018/848 art 9.10 a–c

Dokumentera noggrant hur du gör om du har några bisamhällen utställda så att du inte kan klara de ekologiska kraven på bikupornas placering. Ditt kontrollorgan måste kunna följa upp vad du har gjort och varför. Tänk också på att det ställs krav på särskilt hållning av honungen om du tillämpar detta undantag.

6.3.3 Företagare verksam i både ekologiska och icke-ekologiska biodlingsföretag

Om samma företagare bedriver både ekologisk och icke-ekologisk biodling på olika produktionsenheter eller så kallade anläggningar i samma trakt (d.v.s. inom ett naturligt avgränsat område), ska både de icke-ekologiska och ekologiska anläggningar genomgå kontroll. Det samma gäller om anläggningar tillhör olika företag men där företagaren är verksam i de olika företagen.

Referens: 2018/848 art 9.2, art 38.1 b

Anläggningar som tillhör olika företag och där företagaren är verksam i de olika företagen bör, förutom de ekonomiska skillnader som finns mellan de olika företagen, även drivas separat. T.ex. på ett sådant sätt som normalt kan finnas vid samarbeten eller mellan grannar. Ett exempel som är tillåtet är maskinsamverkan.

6.4 Inköp av drottningar och avläggare

6.4.1 Inköp av ekologiska bin

Ekologiska djurprodukter ska komma från djur som kläckts och fötts upp på certifierade ekologiska bigårdar. Vill du utöka eller förnya din biodling ska du därför i första hand köpa in drottningar eller avläggare som kommer från certifierade ekologiska bisamhällen.

För att hitta nya ekologiska drottningar eller avläggare till din biodling ska du först titta i databasen OrganicXlivestock som du hittar via Jordbruksverkets hemsida.

Referens: 2018/848 art 14.1 Bilaga II del II 1.3.1

6.4.2 Val av raser och linjer

När du väljer en ras/stam/linje av bin ska du ta hänsyn till att de har hög genetisk mångfald samt att de ska ha lätt för att anpassa sig till lokala förhållanden och vara livskraftig och ha god motståndskraft mot sjukdomar och hälsoproblem. I första hand bör du välja *Apis mellifera* och lokala ekotyper, t.ex. en inhemsk biras som det nordiska biet, *Apis mellifera mellifera*. Du får använda andra raser av bin i ekologisk biodling om dessa är bättre anpassade till de förutsättningarna för odlingen där du har din bigård.

Referens: 2018/848 848/2018 art 14.1 Bilaga II del II 1.3.3, 1.9.6.1

6.4.3 Inköp av icke-ekologiska bin

Ibland kan det vara så att det bland de ekologiska drottningar och avläggare som finns att köpa i OrganicXLivestock inte går att hitta bin med de egenskaper du önskar. Om du behöver komplettera dina bigårdar med inköpta bin får du köpa in högst 20% icke-ekologiska drottningar eller avläggare per år. Du kan räkna procentsatsen utifrån hur många bisamhällen du har vintrat in året dessförinnan. Se även kap 5.4.1–5.4.3.

Om du köpt in icke-ekologiska drottningar eller avläggare ska de placeras i bikupor med ekologiska vaxkakor eller med mellanväggar av ekologiskt vax. Då behöver du inte låta drottningarna eller avläggarna genomgå omställning. Om ekologiskt vax inte finns att tillgå och du enligt undantagsreglerna (se 6.2.5) låter de inköpta drottningarna eller avläggarna sitta kvar på icke-ekologiskt vax, måste de genomgå ett års omställning.

Referens: 2018/848 art 14.1 Bilaga II del II 1.3.4.2

Det som gäller inköp av icke-ekologiska avläggare gäller också svärmar. Fångar du en svärm som troligen inte kommer från ekologiska bisamhällen, räknas den som en icke-ekologisk avläggare och du måste räkna in den i det antal drottningar och avläggare du får köpa in varje år.

6.4.4 Rekrytering efter katastrofer

Om du har en hög dödlighet bland dina bin till följd av ohälsa eller de måste avlivas på grund av någon smittsam bisjukdom måste du söka tillstånd hos Jordbruksverket för att du kunna köpa in icke-ekologiska bin för att bygga upp din biodling igen. Samma sak gäller om bina dör på grund av katastrofer som kraftiga stormar, bränder som förstör bisamhällen eller andra naturkatastrofer. Se även kap 5.18 om undantag vid katastrofsituationer.

Referens: 2020/2146 art 3.2, SJVFS 3 kap, 14 §

6.5 Avel

6.5.1 Avel och insemination

Fortplantning av ekologiska djur ska bygga på naturliga metoder, men det är tillåtet att använda artificiell insemination. Det är tillåtet att använda sperma från icke-ekologiska drönare till ekologiska ungdrottningar.

Referens: 2018/848 art 14.1 Bilaga II del II 1.3.2 a

6.6 Biskötsel

6.6.1 Placering av bikupor

Ekologiska djur ska utfodras med ett ekologiskt foder. Du ska därför försöka placera dina bikupor så att bina huvudsakligen kan hämta pollen och nektar från ekologiskt odlade grödor, eller från vilda växter eller grödor som är behandlade med metoder som ger en liten miljöpåverkan. Med huvudsakligen menas att över hälften av pollen- och nektarkällorna ska motsvara kraven ovan.

Referens: 2018/848 art 6 m och 14.1, Bilaga II del II 1.9.6.5 a

6.6.2 Placering av bikupor i förhållande till dragväxter och föroreningskällor

Du ska placera dina bisamhällen så att bina besöker pollen- och nektarkällor som inte riskerar att påverka den ekologiska kvaliteten på biodlingen. Du måste därför hålla dina bisamhällen på tillräckligt avstånd från sådana pollen- och nektarkällor som kan förorena biodlingsprodukterna eller riskera att bina drabbas av sämre hälsa.

Placera kuporna så att det inom en tre kilometers radie från bigården finns pollen- och nektarkällor som huvudsakligen består av något av följande, eller en kombination av dem:

- Ekologiska odlingar.
- Vilda växter, inklusive skog.
- Odlingar som sköts med metoder som ger en liten miljöpåverkan och som inte påverkar den ekologiska kvaliteten på biodlingen.

Referens: 2018/848 art 14.1 Bilaga II del II 1.9.6.5 b–c

Undvik att placera ekologiska bisamhällen i närheten av förbränningsanläggningar, industriområden och motorvägar.

6.6.3 Placering av bikupor i förhållande till GMO-grödor

Ekologiska djur får inte äta foder med GMO, det gäller även bin, och det gäller även om det bara är en liten andel GMO-grödor sett till all den vegetation som bina hämtar pollen eller nektar från.

Referens: 2018/848 art 11.1

Du bör inte ha dina bisamhällen närmare än tre kilometer från blommande GMO-grödor som är intressanta för bin. Om GMO-odlingen är avskärmd med insektsnät så att bina inte kan nå växterna eller om alla blommor är borttagna från GMO-växten kan ett kortare avstånd övervägas. Bedömningen görs av kontrollorganet.

På Jordbruksverkets webbsida finns det varje år information om vad för slags GMO som odlas och var den odlas. För att undvika problem för biodlingen finns det dessutom en överenskommelse att de som ska odla GMO-grödor kontaktar de biodlare som till länsstyrelsen har anmält sina uppställningsplatser i närheten av det område som GMO-odlingen är tänkt att placeras i.

6.6.4 Placering av bikupor på vintern

Kraven på bikupornas placering gäller inte under den tiden på året då det inte sker någon blomning, eller då bisamhällena är i vintervila. Vill du får du till exempel vinterförvara bisamhällen inomhus i en källare eller liknande.

Referens: 2018/848 art 14.1 Bilaga II del II 1.9.6.5 c

6.6.5 Områden som inte är lämpliga för ekologisk biodling

Sverige får som enskilt land besluta om vilka regioner eller områden som inte är lämpliga att bedriva ekologisk biodling i.

Referens: 2018/848 art 14.1 Bilaga II del II 1.9.6.5 i

I Sverige finns det dock inga sådana beslut eller föreskrifter, utöver rekommendationerna i punkterna ovan.

6.7 Bikupor och mellanväggar till ekologiska bin

6.7.1 Naturligt material i bikupor

Du ska huvudsakligen använda naturligt material i dina bikupor och annat som används inom biodlingen. Materialet som används får inte innebära en risk för att biodlingsprodukter eller miljön förorenas.

Referens: 2018/848 art 14.1 Bilaga II del II 1.9.6.5 d

Med tom vikt menas en bikupa utan bin och honung, men med den eller de lådor samhället har året om, ramar, botten och tak.

Bikupornas tomma vikt ska till minst hälften bestå av naturligt material. Exempel på naturligt material är trä.

6.7.2 Mellanväggar

Mellanväggarnas vax ska komma från ekologiska bisamhällen. Du kan köpa mellanväggar gjorda på ekologiskt vax, låta prägla mellanväggar av vax från din ekologiska biodling eller sköta hela tillverkningen av mellanväggar själv. Det är inte tillåtet att använda mellanväggar i plast.

Referens: 2018/848 art 14.1, Bilaga II del II 1.9.6.5 e–f

Du kan också låta bina bygga hela kakverket själva utan att tillsätta mellanväggar.

6.8 Flyttning av bisamhällen, biredskap och honung

6.8.1 Djurtransporter ska minimeras

Det saknas detaljkrav för transporter av ekologiska bin men generellt gäller att tiden för djurtransporter ska hållas så kort som möjligt.

Referens: 2018/848 art 14.1, Bilaga II del II 1.7.6

6.8.2 Flytt av bigård

Efter att du flyttat en bigård eller om du anlägger en ny bigård ska du meddela ditt kontrollorgan. Det finns nationella regler om smittskydd som bestämmer bland annat hur du får flytta bisamhällen, vaxkakor med honung för slungning, drottningar med följebin till och från parningsstation och biredskap. Se även 6.8.3 och kap 5.18, Undantag vid katastrofsituationer.

Referens: SJVFS 1992:38, 2018/848 art 39

6.8.3 Evakuera dina bin

Om du måste evakuera dina bin på grund av en exceptionell händelse och du inte kan hitta en uppställningsplats som uppfyller det ekologiska regelverket kan du behöva flytta dina bisamhällen. Då måste du först ansöka hos Jordbruksverket om att få placera dina bikupor på ett annat ställe.

Referens: 2020/2146 art 3.7 3

För att söka undantag i en katastrofsituation hittar du en e-tjänst och blankett på Jordbruksverkets hemsida. Tänk på att dokumentera vad som har hänt så att ditt kontrollorgan kan följa upp Jordbruksverkets beslut om undantag.

6.9 Skörd och hantering av honung och andra biodlingsprodukter

6.9.1 Skörd

Du får inte avsiktligt döda bin på vaxkakorna när du ska skörda honung eller andra biodlingsprodukter. Du får heller inte skörda honung från vaxkakor som innehåller yngel.

Referens: 2018/848 art 14.1 Bilaga II del II 1.9.6.4 a och 1.9.6.5 h.

6.9.2 Användning av medel vid honungsskörd

Användning av pust, biborste och biblås vid honungsskörden är tillåtet. Det är inte tillåtet att använda kemiskt-syntetiska medel för att mota bort bina när du ska skörda din ekologiska honung.

Referens: 2018/848 art 14.1 Bilaga II del II 1.9.6.5g

6.9.3 Håll isär ekologiska och icke-ekologiska produkter

Ekologiska produkter ska hållas separerade från icke-ekologiska produkter och produkter som kommer från produktion under omställning till ekologiskt. Det gäller under hela produktionskedjan dvs. insamling, beredning, lagring och transport. Hanterar du både ekologiska och icke-ekologiska biodlingsprodukter ska de antingen vara fysiskt åtskilda eller åtskilda i tid.

Referens: 2018/848 art 23, Bilaga III 2.1.1

Fysisk åtskillnad eller åtskillnad i tid kan betyda att du använder olika slungrum, eller att du slungar klart ekologisk honung innan du hämtar in konventionell honung till de lokaler där du slungar.

6.10 Foder och utfodring av bin

6.10.1 Ekologiskt foder

Ekologiska djur ska ges ett ekologiskt foder. Fodret ska bestå av råvaror från ekologiska jordbruk och att de ämnen som inte kommer från jordbruket ska vara naturliga. Under dragsäsongen utfodrar bina sig själva, så det du ska göra är att placera bikupan i ett lämpligt område.

I slutet av produktionssäsongen ska du lämna tillräckligt med honung och pollen i kuporna så att bina överlever vintern. Om du anser att det är stor risk att honungen som finns i kupan i slutet av sommaren eller början av hösten inte lämpar sig som vinterfoder får du byta ut den. Om honungen inte räcker till, får du komplettera denna honung och ge extra av ett annat vinterfoder. Detta gäller även om det av klimatiska

skäl finns en risk att bina inte överlever (se 6.10.2).

Det är endast tillåtet att utfodra avläggare eller andra bisamhällen under dragsäsongen på grund av klimatförhållanden, vilka kan göra att bina inte kan samla föda och istället behöva stödutfodras, se 6.10.4.

Referens: 2018/848 art 14.1 Bilaga II del II 1.4.1 a och 1.9.6.2 a

6.10.2 Vinterfoder

Eftersom Sverige på grund av sitt klimat många gånger kan ha långa vintrar är det tillåtet att vinterfodra bina som ett komplement till den honung man lämnar kvar i kupan. Utfodringen ska då göras med ekologiskt producerad honung, ekologiskt producerat pollen, ekologiskt producerad sockerlösning eller ekologiskt producerat socker.

Referens: 2018/848 art 14.1 Bilaga II del II 1.9.6.2 a och b

6.10.3 Otillåtna ämnen och metoder

Genetiskt modifierade organismer, GMO eller produkter som framställts av eller med GMO är inte tillåtet i ekologisk produktion. Du får alltså inte ge vinterfoder producerat på genetiskt modifierad sockerråvara. Det är inte tillåtet att behandla ekologiskt foder med joniserande strålning.

Referens: 2018/848 art 11.1

Tänk på att om du köper in socker för att bereda vinterfoder, måste du spara kvitton, följesedlar eller liknande som visar att du har använt ekologiskt socker. Du ska också skriva in vad du ger för foder m.m. i de register du för över din biodling, se 6.14.1.

6.10.4 Stödutfodring under dragsäsongen

Om du råkar ut för klimatförhållanden eller katastrofer som gör att bina inte kan samla föda (nektar, pollen eller honungsdagg) kan de behöva stödutfodras. Om du behöver stödutfodra för att binas överlevnad är i fara på grund av klimatförhållanden så får du göra det. Om du behöver stödutfodra på grund av någon annan katastrof ska du ansöka hos Jordbruksverket om undantag vid katastrofsituationer och vänta med din stödutfodring till dess att Jordbruksverket har beviljat din ansökan.

Du får stödutfodra bina med egen eller inköpt ekologisk honung, ekologiskt pollen, ekologisk sockerlösning eller ekologiskt producerat socker.

Referens: 2018/848 art 14.1 Bilaga II Del II 1.9.6.2 b, 2020/2146 art 3.6

Svåra klimatförhållanden kan bero på ett exceptionellt väder som tex. torka eller översvämning.

Du ska dokumentera utfodringen. Ditt kontrollorgan ska kunna följa upp Jordbruksverkets beslut om undantag för utfodring vid katastrofsituationer. Ansökningsblankett och e-tjänst finns på Jordbruksverkets webbsida.

6.10.5 Förhindra sammanblandning av ekologiskt och konventionellt foder

Ekologiskt foder och konventionellt foder ska hållas separerade vid transport. När du

tar emot ekologiskt foder från en specialiserad fodertillverkare, måste du kontrollera att fodret inte har bytts eller förväxlat mot konventionellt foder.

Du måste också lagra ekologiskt foder och ekologiska foderråvaror åtskilt i tid eller rum från konventionellt foder eller foderråvaror.

Referens: 2018/848 art 23.1, Bilaga III 3.

6.10.6 Märkning av inköpt foder

Inköpt foder ska vara försett med en märkning som innehåller:

- Säljarens namn och adress.
- En beskrivning av foderblandningen, försedd med en hänvisning till ekologisk produktion.
- Namn och kodnummer (eller bara kodnummer) på det kontrollorgan som fodersäljaren är ansluten till.
- Eventuell identifikationsmärkning för själva foderpartiet.

Om fodret säljs i bulk ska motsvarande uppgifter finnas på ett följedokument.

Se även kapitel 5.9.10.2 om Märkning av foder

Referens: 2018/848 art 23.1, Bilaga III 2.1.1

6.10.7 Transport av foder

Vid transport av foder ska ekologiskt foder, foder från mark under omställning och icke-ekologiskt foder hållas effektivt fysiskt åtskilda. Transporteras endast ekologiskt foder eller endast omställningsfoder direkt mellan två certifierade ekologiska företag behöver inte transporten ske i förseglade behållare eller fordon. Du och den du köper fodret av ska spara dokumentation över leveranserna, så att kontrollorganet kan följa upp dem. Se även kapitel 5.9.10 Hantering, transport och lagring av foder

Referens: 2018/848 art 23.1 Bilaga III 2.2

6.10.8 Rengöring av fordon och behållare

Om ett fordon eller en behållare har innehållit icke-ekologiska produkter ska behållaren rengöras med en effektiv metod före transport av ekologiska produkter. Rengöringen ska även dokumenteras. Se även kapitel 5.9.10.3.

Referens: 2018/848 art 23.1 Bilaga III 3 b. i-iii

6.11 Djurhälsa och veterinärbehandling

6.11.1 Förebyggande åtgärder

Som ekologisk biodlare ska du arbeta förebyggande för att hålla dina bin friska. Ekologiska djurs hälsa bevaras genom att man stimulerar och stärker djurens naturliga immunförsvar, att man väljer lämpliga raser och att man håller djuren på ett lämpligt sätt.

Referens: 2018/848 art 5 f, art 6 j och l

6.11.2 Förebyggande av sjukdomar

Du ska förebygga att sjukdomar uppstår i ditt bisamhälle genom att:

- Välja ett lämpligt djurmateriale (ras, stam eller linje).
- Ha en lämplig djurhållningspraxis.
- Ha lämpliga dragväxter (naturliga och ekologiska) med bra pollenkvalitet runt bigården.
- Ge ett vinterfoder av hög kvalitet.
- Hålla en lämplig djurtäthet, d.v.s. inte ha för många bikupor per bigård.
- Håll bikupor, ramar och den utrustning du använder i din biodling rena.

Referens: 2018/848 art 6 i och I, art 14.1, Bilaga II Del II 1.3.2, 1.5.1.1, 1.5.1.7

6.11.3 Rengöring och desinfektion

Du ska rengöra och desinficera för att hindra sjukdomsalstrande organismer. Du får använda ånga eller öppen låga för att desinficera dina bikupor. Rengörings- och desinfektionsmedel som är tillåtna att använda och lagra på produktionsenheter i ekologisk produktion finns angivna i förordning (EU) 2021/1165 Bilaga IV. Det är även tillåtet att använda natriumhydroxid (kaustiksoda) som rengöringsprodukt för ramar, bikupor och vaxkakor.

Referens: 2018/848 art 14.1, Bilaga II del II 1.9.6.3 b

Du ska hålla utrymmen och den utrustning du använder i din biodling rena. För att rengöra utrustning i slungrummet finns för närvarande inga specifika krav på vilka ämnen som får användas.

6.11.4 Bekämpning av skadegörare

Behöver du bekämpa skadegörare som kan förstöra ramar, bikupor eller vaxkakor, får du använda lämpliga produkter som är angivna i förordning (EU) 2021/1165 Bilaga IV. Som förebyggande behandlingar får endast naturliga produkter som propolis, vax och vegetabiliska oljor användas inne i kupan. Behöver du använda rättgift ska giften användas i fällor.

Ättiksyra är tillåtet att använda inne i samhällena vid bekämpning av varroakvalster (*Varroa destructor*) och du får också använda det för att förebygga angrepp av vaxmott. Du får också skära ut täckta celler med drönaryngel som ett led i bekämpningen av varroakvalster.

Referens: 2018/848 art 14.1 Bilaga II del II 1.9.6.3 a och c

Av de ämnen som kan vara relevanta mot vaxmott är preparatet B401 samt svavel tillåtna i ekologisk produktion.

6.12 Veterinärbehandling

6.12.1 Sjuka djur ska behandlas

Om ekologiska djur blir sjuka ska du omedelbart låta behandla djuren, så att de inte lider. Grundregeln är att du ska använda fytoterapiprodukter, homeopatiska produkter och spårelement och andra produkter i första hand, förutsatt att de alternativa preparaten är det lämpligaste alternativet. I annat fall får du använda veterinärmedicinska läkemedel, föreskrivna av veterinär eller som receptfria läkemedel som är rekommenderade av en bitillsynsman.

Referens: 2018/848 art 14.1 Bilaga II, del II 1.5.2.1

För närvarande finns det inga tillåtna läkemedel i Sverige som måste föreskrivas av veterinär. Både Apistan och Apiguard är receptfria. Apistan får dock inte användas i ekologisk biodling.

6.12.2 Behandling och åtgärder

Om ett bisamhälle trots förebyggande arbete blir sjukt eller angripet av skadegörare ska du snarast vidta lämpliga åtgärder. Det kan t.ex. innebära behandling så snart diagnos är ställd, eller placering av bisamhället i isoleringsbigårdar (hela den bigård som kuporna är

placerade i betraktas som en isoleringsbigård) (se 6.12.3 för mer information)

Referens: 2018/848 art 14.1 Bilaga II del II 1.9.6.3 d, SJVFS 1992:38

Bisjukdomslagstiftningen begränsar dina möjligheter att flytta sjuka eller angripna bisamhällen och du bör alltid behandla eller oskadliggöra samhällena på plats. Kontakta en bitillsynsman om du misstänker att dina bin är sjuka.

6.12.3 Bekämpning av Varroakvalster

Naturliga medel

För att bekämpa varroakvalster (*Varroa destructor*) får du använda myrsyra, mjölksyra, oxalsyra, ättiksyra, mentol, tymol, eukalyptol eller kamfer. Behandlade bisamhällen behöver inte genomgå ny omställningstid om du väljer dessa behandlingsformer. Du bör dokumentera behandlingarna i registret över din biskötsel (se 6.14.1).

Veterinärmedicinska läkemedel

Du får använda veterinärmedicinska läkemedel som är generellt tillåtna för biodling i Sverige. Du ska inte flytta angripna bisamhällen. Efter behandlingen måste du ersätta allt vax i de behandlade bisamhällena med ekologiskt vax eller låta bina bygga ut nytt vax. Behandlade bisamhällen ska genomgå ett års omställningstid innan biodlingsprodukter från dem får säljas som ekologiska.

Du får lagra veterinärmedicinska läkemedel förutsatt att läkemedlen har ordinerats av en veterinär i samband med behandling eller rekommenderats av bitillsynsman. Förvara läkemedlen så att ingen obehörig kommer åt dem. Skriv in att du har läkemedlet i registret över din biodling (se 6.14.1).

Referens: 2018/848 art 14.1 Bilaga II del II 1.9.6.3 e–f, 2021/1165 Bilaga III 7.3

6.12.4 GMO i veterinärmedicinska läkemedel

Veterinärmedicinska läkemedel som framställts av eller med GMO får användas i ekologisk produktion.

Referens: 2018/848 art 5 f iii

6.13 Vingklippning

6.13.1 Vingklippning är inte tillåtet

Allt lidande, inklusive stympning, ska minimeras för ekologiska djur. Det är därför inte tillåtet att vingklippa bidrottningar.

Referens: 2018/848 art 14.1 Bilaga II del II 1.9.6.4 b

6.14 Dokumentation

6.14.1 Register över bigårdar

Du ska föra register över din biskötsel. Registret ska ge en fullständig beskrivning av hur du sköter dina bin och ska innehålla följande uppgifter:

- Identifikation och placering

Du ska dokumentera hur dina bisamhällen kan identifieras (djurens ursprung och då per djur eller omgång/flock/besättning/bikupa) och uppgifter om placering av bikupor och bigårdar och datum för ankomst. Notera också flytt av samhällen i registret.

- Foder och utfodring

Du ska ange vilken dag du utfodrar, vilka bikupor du gett foder och vilken typ och vilken mängd foder du gett.

- Veterinärmedicinska läkemedel

Du ska notera när du använder veterinärmedicinska läkemedel, vilken typ av produkt samhället har behandlats med (även uppgift om verksamt farmakologiskt ämne), diagnos, dosering, hur produkten givits, behandlingstid och karenstid. Du bör även dokumentera användning av oljor eller syror och när du skär ut drönarvax.

- Skörd och lagring

Registrera skörd, förädling och lagring av biodlingsprodukter. Det ska framgå vad du gör så att kontrollorganet kan se att du skött detta på ett lämpligt sätt. Du ska notera bortflyttning av skattlådor och skattning av honung i bigårdens register. Skriv gärna upp vilken eller vilka skattningsmetoder du använt, till exempel bitömmare, biborste. Registrera varje fyllt större kärl (batch) med en batch-kod. Notera hur många kilo som förädlas, och kanske smaksätts, vid varje tillfälle.

Referens: 2018/848 art 14.1 bilaga II Del II 1.3.4.5, 1.5.2.7, 1.9.6.6

6.15 Kunskapskrav

6.15.1 Kunskaper om djurskydd och djurhälsa

Du som har ekologisk biodling ska ha nödvändiga bas- och yrkeskunskaper när det gäller djurskydd och djurhälsa. Den som är godkänd biodlare uppfyller dessa kunskapskrav.

Referens: 2018/848 art 14.1 Bilaga II del II 1.7.1

Kunskapskravet kan till exempel innebära relevant yrkeskunskap inom biodling som motsvarar grundutbildning vid lantbruksskola, naturbruksgymnasium eller YH-utbildning, eller mer än ett års arbetslivserfarenhet av biodling. Personer som har mindre än ett års arbetslivserfarenhet, men som har deltagit i relevanta

kompetensutvecklingsåtgärder eller arbetar i nära samarbete med en erfaren kollega kan också anses uppfylla kraven.